

Chambre des Représentants		Kamer der Volksvertegenwoordigers	
Session de 1936-1937	N° 334		Zittingsjaar 1936-1937
46 (S.E. 1936) : PROPOSITION DE LOI N° 32 (1936-1937) : RAPPORT	SEANCE du 27 mai 1937	VERGADERING van 27 Mei 1937	WETSVOORSTEL N° 46 (B.Z. 1936) VERSLAG N° 32 (1936-1937)

PROPOSITION DE LOI

donnant aux actionnaires le droit d'exercer l'action sociale.

AMENDEMENTS

DU GOUVERNEMENT AU TEXTE PROPOSE
PAR LA COMMISSION.

NOTE JUSTIFICATIVE.

En ce qui concerne l'action sociale, les amendements du Gouvernement ne modifient que sur des points de détail, la proposition de loi telle qu'elle a été amendée par la Commission de la Justice. Mais ces amendements rétablissent de plus l'action individuelle qui avait existé sous l'empire des lois de 1873-1886 (art. 64).

L'article 79bis donne à une minorité d'actionnaires le droit d'exercer l'action sociale. L'article 79ter crée l'action individuelle.

Il paraît superflu d'insister sur les motifs qui justifient ces dispositions. Les développements de la proposition de loi déposée à la séance de la Chambre du 7 juillet 1936 l'ont fait excellemment.

L'action prévue par l'article 79bis a pour but de faire réparer le préjudice subi par la société. Cette action est l'*actio mandati*; elle n'a pas pour base les articles 1382 et suivants du Code civil.

Quand les mandataires sociaux auront obtenu leur décharge de l'assemblée générale, ils ne seront plus désormais à l'abri de tout recours. Des actionnaires possédant ensemble un certain nombre de titres, pourront leur intenter, au profit de la société, l'action en responsabilité, qu'elle soit fondée sur de simples fautes de gestion ou qu'elle le soit sur des faits constituant des violations de la loi ou des statuts.

C'est au moment de l'intentement de l'action qu'il faut se placer pour apprécier si ceux qui agissent possèdent les intérêts sociaux suffisants; il importe peu qu'ultérieurement un ou plusieurs d'entre eux se retirent; ceux qui restent peuvent continuer la procédure commencée et la poursuivre devant toutes les juridictions. De même, une

WETSVOORSTEL

waarbij aan de aandeelhouders het recht wordt verleend om de maatschappelijke rechtsvordering uit te oefenen.

AMENDEMENTEN

VAN DE REGERING BIJ DEN DOOR DE COMMISSIE
VOORGESTELDEN TEKST.

TOELICHTING.

In zake de maatschappelijke rechtsvordering, wordt het wetsvoorstel, zooals het door de Commissie voor Justitie werd geamendeerd, slechts op punten van bijkomend belang door de amendementen van de Regeering gewijzigd. Maar die amendementen voeren bovendien de persoonlijke rechtsvordering, die onder de toepassing der wetten van 1873-1886 (art. 64) bestond, opnieuw in.

Artikel 79bis verleent aan een minderheid van aandeelhouders het recht de maatschappelijke rechtsvordering uit te oefenen. Artikel 79ter voert de persoonlijke rechtsvordering in.

Op de redenen die deze bepalingen wettigen, hoeft blijkbaar niet te worden aangedrongen. Zij werden voortreffelijk uiteengezet in de toelichting van het wetsvoorstel dat op 7 Juli 1936 in de Kamer der Volksvertegenwoordigers ter tafel werd gelegd.

De door art. 79bis voorziene rechtsvordering moet dienen om het nadeel dat de vennootschap geleden heeft, goed te maken. Die vordering is de *actio mandati*; zij steunt niet op de art. 1382 en volgende van het Burgerlijk Wetboek.

Wanneer de lasthebbers der vennootschap van de algemeene vergadering ontslag van verantwoordelijkheid hebben verkregen, zullen zij voortaan niet meer tegen elk verhaal beschut zijn. Aandeelhouders die te zamen, een zeker aantal effecten bezitten, kunnen, ten behoeve van de vennootschap, de vordering tot vaststelling van de verantwoordelijkheid tegen hen instellen, eender of deze vordering gegrond is op eenvoudig wanbeheer of wel op feiten die in strijd zijn met de wet of met de statuten.

Het is wanneer de vordering wordt ingesteld dat moet worden uitgemaakt of zij die optreden, voldoende belangen in de vennootschap bezitten; het komt er weinig op aan of een of meer onder hen zich nadien terugtrekken; zij die in het geding blijven, kunnen de aangevangen vordering voortzetten en ze vóór al de rechtsmachten vervolgen.

fois l'action intentée, les défendeurs ne peuvent en contrarier les effets en transigeant avec la société, à moins du consentement de ceux qui ont agi.

L'action est intentée au nom de la société représentée par les actionnaires ayant décidé d'agir; cette manière de procéder est inspirée de l'article 150 de la loi communale.

En raison de l'importance des intérêts dont doivent justifier les actionnaires qui veulent intenter l'action, celle-ci ne sera pas exercée à la légère, méchamment ou dans un but de vexation. De plus, les tribunaux sont armés pour protéger, comme il convient, les mandataires qui auraient à se plaindre; ils pourront condamner personnellement les actionnaires aux dépens du procès et même à des dommages-intérêts, par application de l'article 132 du Code de procédure civile.

Il va de soi que les actions ayant servi au vote de la décharge ne peuvent être comptées parmi celles dont les demandeurs doivent justifier de la propriété pour agir.

Il n'y a nul inconvénient à ce que l'action prévue à l'article 79bis soit intentée, alors que l'assemblée n'a pas accordé la décharge aux mandataires. Si plus tard, la société elle-même, par ses représentants ordinaires, intente l'action en responsabilité, les deux actions tendant au même but seront jointes et il n'interviendra qu'un seul jugement; l'intervention du groupe d'actionnaires diligents aura pour effet d'appuyer l'action intentée par la société représentée par ses mandataires.

L'action prévue par l'article 79ter est, au contraire, une action individuelle. Elle existait sous l'empire de la législation antérieure. Elle appartient à tout actionnaire, dans le cas de violation des statuts ou de la loi. Semblable violation est suffisamment grave pour justifier le droit conférer à un seul d'agir.

Comme dans l'espèce prévue à l'article 79bis, le fait pour la société d'agir après l'intentement de l'action de l'actionnaire, ne doit pas avoir pour effet de faire tomber celle-ci; l'actionnaire restera intervenant à l'action de la société.

Enfin, il est juste que les mandataires sociaux ne restent pas exposés pendant le temps de la prescription quinquennale à l'action d'un groupe d'actionnaires ou d'un actionnaire agissant individuellement. La modification apportée à l'alinéa 5 de l'article 194 de la loi coordonnée sur les sociétés commerciales réduit ce temps à une année après la publication du bilan ou à partir de la découverte des faits, s'ils ont été celés par dol.

Evenzoo kunnen de verweerders, zodra de vordering is ingesteld, de uitwerking er van, door een dading met de vennootschap, niet meer tegengaan, tenzij met de toestemming van degenen die als eischer opgetreden zijn.

De vordering wordt ingesteld uit naam van de vennootschap vertegenwoordigd door de aandeelhouders die besloten hebben op te treden; deze regeling leunt aan bij de bepaling van artikel 150 der gemeentewet.

Om reden van de aanzienlijkheid van de belangen waarvan de aandeelhouders, die de vordering willen instellen, moeten doen blijken, zal deze vordering niet op lichtzinnige, kwaadaardige of tergende wijze uitgeoefend worden. Daarenboven, zijn de rechtbanken gewapend om de lasthebbers, die bezwaren zouden hebben te doen gelden, naar behooren te beschermen. Zij zullen bij toepassing van artikel 132 van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering, de aandeelhouders persoonlijk kunnen veroordeelen tot het betalen van de kosten van het proces en zelfs tot schade-loosstelling.

Het spreekt van zelf dat de aandelen, die gediend hebben om het ontslag van verantwoordelijkheid goed te keuren niet meer mogen gerekend worden onder deze waarvan de eischers, om hun vordering te kunnen instellen, den eigendom moeten doen blijken.

Er is geen enkel bezwaar dat de bij artikel 79bis voorziene vordering ingesteld zou worden zelfs wanneer de vergadering aan de lasthebbers geen ontslag van verantwoordelijkheid heeft verleend. Zoo de vennootschap zelf, later, door toedoen van haar gewone vertegenwoordigers, de vordering tot vaststelling van verantwoordelijkheid instelt, zullen de twee tot het zelfde einddoel strekkende vorderingen worden samengevoegd, en zal een enkel vonnis worden geveld. De tusschenkomst van de groep der aandeelhouders die het initiatief van de andere rechtsvordering namen, zal er toe bijdragen de vordering die werd ingesteld door de vennootschap, vertegenwoordigd door hare lasthebbers, te steunen.

De bij artikel 79ter voorziene rechtsvordering is daarentegen een persoonlijke rechtsvordering. Zij bestond onder de toepassing van de vroegere wetgeving. Zij kan, zoo de statuten of de wet geschonden worden, door ieder aandeelhouder worden ingesteld. Zoodanige schending is ernstig genoeg om het aan een enkelen persoon toegekende recht om op te treden te wettigen.

Zooals in het geval voorzien bij artikel 79bis, moet het feit dat de vennootschap handelend optreedt, nadat de aandeelhouder de rechtsvordering heeft ingesteld, niet voor gevolg hebben deze laatste te doen ophouden; de aandeelhouder zal tusschenkomende partij blijven in de rechtsvordering van de vennootschap.

Om te besluiten: het is billijk dat de lasthebbers der vennootschap gedurende den tijd van de vijfjaarlijksche verjaring niet blootgesteld blijven aan de rechtsvordering van een groep aandeelhouders of van een aandeelhouder, die alleen zou optreden. Door de wijziging die in alinea 5 van artikel 194 van de samengeschiedde wetten op de handelsvennootschappen wordt aangebracht, wordt die tijd verminderd tot één jaar na de bekendmaking van de balans of te rekenen van de ontdekking van de feiten, indien deze door middel van bedrog werden verborgen gehouden.

AMENDEMENTS.

I. — Remplacer le titre de la proposition par le titre suivant :

« Proposition de loi donnant à une minorité d'actionnaires le droit d'exercer l'action sociale et instituant l'action individuelle des actionnaires. »

II. — Remplacer le texte de la Proposition de loi par les dispositions suivantes :

A. — A la suite de l'article 79 de la loi coordonnée sur les sociétés commerciales, sont insérés les articles suivants :

« Art. 79bis. — Un actionnaire, ou plusieurs actionnaires conjointement, agissant au nom de la société et à son profit, peuvent exercer l'action sociale des articles 62, alinéas 1 et 2, et 65, alinéa 3, si, au moment où ils l'intendent, ils possèdent, soit le vingtième du nombre des actions ou des parts représentatives du capital, soit le vingtième du nombre des actions ou des parts d'une catégorie quelconque, soit le vingtième du nombre total des actions et des parts.

» Ils doivent, en outre, justifier qu'ils étaient propriétaires de ces actions ou de ces parts, le dernier jour où pouvait être effectué le dépôt des titres, en vue de l'assistance à l'assemblée générale qui a été appelée à statuer sur la décharge à donner aux administrateurs.

» Les actions et parts que les défendeurs prouvent avoir servi au vote de la décharge, ne peuvent concourir à la formation du 1/20.

» Une fois l'action intentée, les défendeurs ne peuvent plus en paralyser les effets, en transigeant avec la société sans le consentement des actionnaires demandeurs.

» Si un ou plusieurs actionnaires, qui ont intenté l'action au nom de la société, refusent de continuer à la représenter, les autres pourront néanmoins poursuivre la procédure. »

« Art. 79ter. — Tout actionnaire qui n'a pas voté la décharge des administrateurs et des commissaires ou qui n'a pas assisté à l'assemblée au cours de laquelle cette décharge a été donnée, peut intenter à son profit l'action sociale dérivant d'infractions aux dispositions du présent titre ou des statuts sociaux; les effets de cette action sont limités à la réparation du préjudice qui lui a été causé. »

AMENDEMENTEN

I. — De titel van het Wetsvoorstel wordt door den volgende titel vervangen :

« Wetsvoorstel waarbij aan een minderheid van aandeelhouders het recht wordt verleend om de maatschappelijke rechtsovereenkomst uit te oefenen en waarbij de persoonlijke vordering der aandeelhouders wordt ingevoerd. »

II. — De tekst van het Wetsvoorstel wordt door de volgende bepalingen vervangen :

A. — Na artikel 79 der samengeschakelde wetten op de handelsvennootschappen, worden de volgende artikelen ingevoegd :

« Art. 79bis. — Een aandeelhouder of verschillende aandeelhouders tegelijk optredend in naam der vennootschap en te haren bate, kunnen de bij de artikelen 62, alinea's 1 en 2, en 65, alinea 3, bedoelde maatschappelijke rechtsovereenkomst instellen, indien zij, op het oogenblik dat zij ze instellen, hetzij een twintigste van het aantal aandelen of deelbewijzen die het kapitaal vertegenwoordigen, hetzij een twintigste van het aantal aandelen of deelbewijzen van gelijk welke categorie, hetzij een twintigste van het algeheel aantal aandelen of deelbewijzen bezitten.

» Zij moeten bovendien bewijzen dat, den laatsten dag waarop deze titels konden worden neergelegd met het oog op het bijwonen van de algemeene vergadering opgeroepen om te beslissen over het ontslag van verantwoordelijkheid van de beheerders, deze aandelen of deze deelbewijzen hun eigendom waren.

» De aandelen en deelbewijzen waarvan door de verweerders bewezen wordt dat zij hebben gediend bij het aannemen van het ontslag van verantwoordelijkheid, mogen niet in aanmerking komen tot het vormen van het twintigste.

» Eenmaal dat de rechtsovereenkomst ingesteld is, kunnen verweerders de uitwerking er van niet meer tegenhouden, door niet de vennootschap een schikking te treffen, zonder de instemming van de eischende aandeelhouders.

» Indien een of meer aandeelhouders, die de rechtsovereenkomst hebben ingesteld in naam van de vennootschap, weigeren ze verder te vertegenwoordigen, kunnen de overigen, echter, het geding voortzetten. »

« Art. 79ter. — Ieder aandeelhouder die bij de stemming het ontslag van verantwoordelijkheid van de beheerders en van de commissarissen niet heeft aangenomen, of die niet aanwezig is geweest op de vergadering tijdens welke dat ontslag werd verleend, kan, te zijnen bate de maatschappelijke vordering instellen die voortspuit uit overtredingen van de bepalingen van dezen titel of van de statuten der vennootschap; de gevolgen van die vordering blijven beperkt bij het herstel van de aan den aandeelhouder veroorzaakte schade. »

« Art. 79quater. — Si la société exerce l'action sociale après que l'une des actions prévues aux deux articles précédents est déjà intentée, les instances sont jointes et l'actionnaire ou les actionnaires sont considérés comme partie intervenante dans l'action de la société. »

B. — L'alinéa 5 de l'article 194 de la loi coordonnée sur les sociétés commerciales est remplacé par la disposition suivante :

« Toutes actions contre les gérants, administrateurs, commissaires, liquidateurs, pour faits de leurs fonctions, à partir de ces faits ou, s'ils ont été cédés par dol, à partir de la découverte de ces faits. Toutefois, le délai est réduit à une année après la publication du bilan, si l'action sociale ou l'action individuelle est exercée en vertu de l'article 79bis ou de l'article 79ter et à une année à partir de la découverte des faits, s'ils ont été cédés par dol. »

DISPOSITION TRANSITOIRE.

Les articles 79bis, 79ter et 79quater de la loi coordonnée sur les sociétés commerciales, ne sont pas applicables aux faits pour lesquels décharge a été régulièrement donnée par l'assemblée générale des actionnaires, avant la mise en vigueur de la présente loi.

Le Ministre de la Justice,

V. DE LAVELEYE.

« Art. 79quater. — Indien de vennootschap de maatschappelijke rechtsoverdracht uitoefent, nadat de bij een der bij de twee vorige artikelen voorziene rechtsoverdrachten reeds ingesteld is, worden de gedingen samengevoegd en de aandeelhouder of de aandeelhouders worden aangezien als tusschenkomende partij in de rechtsoverdracht van de vennootschap. »

B. — De vijfde alinea van artikel 194 van de samengeschaakte wet op de handelsvennootschappen wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Alle rechtsoverdrachten tegen de zaakvoerders, beheerders, commissarissen en vereffenaars, voor daden van hun ambt, te rekenen van die daden, of, indien deze door middel van bedrog verborgen werden gehouden, te rekenen van hunne ontdekking. Evenwel wordt de termijn tot één jaar na de bekendmaking van de balans teruggebracht indien de maatschappelijke vordering of de persoonlijke vordering krachtens artikel 79bis of artikel 79ter wordt uitgeoefend, en tot een jaar te rekenen van de ontdekking van de daden, indien deze door middel van bedrog werden verborgen gehouden. »

OVERGANGSBEPALING.

De artikelen 79bis, 79ter en 79quater der samengeschaakte wetten op de handelsvennootschappen zijn niet van toepassing op de daden voor welke de algemeene vergadering der aandeelhouders op behoorlijke wijze ontslag van verantwoordelijkheid heeft verleend, vóór het van kracht worden van deze wet.

De Minister van Justitie,

V. DE LAVELEYE.